

สรุปการประชุมทบทวนบทเรียนจากการเข้าร่วมการประชุมสืบเนื่องของการประชุมสมัชชาอนามัยโลก
สมัยที่ 73 (Resumed WHA73 After Action Review: AAR)

วันที่ 13 พฤศจิกายน 2563

ณ ห้องเพลินจิต โรงแรมแกรนด์ เซ็นเตอร์พอยท์ เพลินจิต กรุงเทพฯ

ผู้เข้าร่วมประชุมของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

1. ดร.ภญ.ดวงแก้ว ปัญญาภู หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการและคลังความรู้ กองวิชาการและแผนงาน
2. นส.เบญจมา บุญเติม หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างประเทศ กองวิชาการและแผนงาน

วัตถุประสงค์ของการประชุม

เพื่อให้หน่วยงานภายในกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเข้าร่วมประชุมสมัชชาอนามัยโลกร่วมกัน เพื่อ “เชื่อมโลกสู่ไทย เชื่อมไทยสู่โลก”

สรุปประเด็นการประชุม

- การประชุมสมัชชาอนามัยโลก หรือ World Health Assembly (WHA) เป็นการประชุมเวทีนโยบายด้านสุขภาพระดับโลกที่สำคัญ ถูกบรรจุไว้ในธรรมนูญขององค์การอนามัยโลก เพื่อกำหนดทิศทาง การขับเคลื่อนด้านสุขภาพในระดับโลก (global action plan/ strategy มักออกจากการประชุมนี้) มีกำหนดจัดขึ้น ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในเดือนพฤษภาคมของทุกปี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 2,000 คนจากทั่วโลก ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขของประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลก 194 ประเทศ พร้อมด้วยข้าราชการระดับสูงและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาคณะผู้แทนไทยมีประมาณ 50-60 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากกรมและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สภายาบาล กระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น

- การประชุมสมัชชาอนามัยโลกในปีพ.ศ.2563 นี้ จัดขึ้นเป็นปีที่ 73 จึงเรียกว่า การประชุมสมัชชาอนามัยโลกสมัยที่ 73 หรือ WHA73 และเนื่องจากการระบาดของ COVID-19 ทำให้ไม่สามารถจัดการประชุม WHA73 ได้ตามที่กำหนดไว้ ทำให้การประชุม WHA73 ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2563 ระหว่างเวลา 17.00-06.00 น. (+1 วัน) (ตามเวลาประเทศไทย) เป็นการประชุมแบบ hybrid คือ มีบางส่วนเข้าประชุมที่เจนีวาและบางส่วนประชุมผ่านออนไลน์ เพื่อหารือวาระพิเศษเรื่อง COVID-19 เท่านั้น โดยที่ประชุมได้มีมติในประเด็นที่ไม่มีปัญหา และขอให้พิจารณาประเด็นอื่น ๆ ในภายหลัง ดังนั้น การประชุมสืบเนื่องของการประชุมสมัชชาอนามัยโลกสมัยที่ 73 หรือ Resumed WHA73 จึงถูกจัดขึ้นอีกครั้งระหว่างวันที่ 9-14 พฤศจิกายน 2563 ระหว่างเวลา 16.00-23.00 น. (ตามเวลาประเทศไทย) และเป็นการประชุม

แบบ virtual คือ ออนไลน์ทั้งหมด เพื่อหารือในประเด็นที่ค้างคา ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงวัน เวลา สถานที่การประชุม WHA ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารองค์การอนามัยโลกก่อน

- **การประชุมคณะกรรมการบริหารองค์การอนามัยโลก หรือ WHO Executive Board (EB)** เป็นการประชุมกรรมการบริหารของคณะกรรมการบริหารองค์การอนามัยโลก มีกำหนดจัดขึ้น 2 ครั้งของทุกปี ครั้งที่ 1 จัดขึ้นในเดือนมกราคม เพื่อให้กรรมการบริหารฯ ได้พิจารณาร่างวาระที่แต่ละภูมิภาคเสนอให้ข้อคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันก่อนนำเข้าเสนอที่การประชุม WHA ในเดือนพฤษภาคม และครั้งที่ 2 จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคมหลังการประชุม WHA ในทันที เพื่อสรุปวาระและมติต่าง ๆ จากการประชุม WHA

- การประชุม Resumed WHA73 ครั้งนี้ ประเทศไทยมีผู้แทนเพียง 26 คน เท่านั้น (ซึ่งน้อยกว่าปกติ) โดยประธานใน Plenary Meeting คือ H.E Ambassador Keva Bain จากประเทศบาฮามาส (Bahamas) และมีการเลือกรองประธาน (Vice-president) 5 ท่าน โดยนพ. วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร จากประเทศไทยเป็น 1 ใน 5 ของผู้ได้รับเลือกเป็นรองประธานในการประชุม

- **ผู้เข้าร่วมประชุม WHA** สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท คือ 1) Member States & Associate Members หรือ ประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลก 194 ประเทศ 2) Observers and intergovernmental organization หรือ ผู้สังเกตการณ์และผู้แทนจากองค์การระหว่างประเทศต่าง ๆ และ 3) Non-State actors หรือ องค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ เช่น NGO

- **หลักการแสดงความคิดเห็นในการประชุม Virtual WHA** กำหนดว่าประเทศสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นได้ 3 รูปแบบ คือ 1) การบันทึกคลิปวิดีโอ 2) การแถลงด้วยวาจา (verbal statement) 3) การแถลงเป็นลายลักษณ์อักษร (written statement) ทั้งนี้ ในการแถลงด้วยวาจา มีการกำหนดระยะเวลาของประเภทผู้เข้าร่วมเอาไว้ เช่น ประเทศที่เป็นสมาชิกองค์การอนามัยโลกสามารถพูดได้ไม่เกิน 3 นาที ประเทศที่เป็นผู้สังเกตการณ์สามารถพูดได้ไม่เกิน 2 นาที เป็นต้น

- **วาระการประชุม** แบ่งตาม priority ขององค์การอนามัยโลกมี 4 Pillars คือ 1) Universal Health Coverage 2) Health Emergency Preparedness 3) Healthy Population และ 4) การบริหารจัดการงบประมาณ และ **General program of work** ขององค์การอนามัยโลก จะมีระยะเวลา 6 ปี ซึ่งปีงบประมาณขององค์การอนามัยโลกจะครอบคลุม 2 ปี ดังนั้น program of work จึงแบ่งเป็น 3 ปีงบประมาณ คือ 2018-2019, 2020-2021, และ 2022-2023 ตามลำดับ

- **การเตรียมการของประเทศไทย** ในการเข้าร่วม Resumed WHA มีดังนี้

- 1) พิจารณาวาระที่เกี่ยวข้องและพิจารณาว่ามีหน่วยงานใดที่ควรเข้าร่วม เพื่อเชิญเป็นคณะผู้แทนไทย

- 2) มอบหมายผู้รับผิดชอบในแต่ละวาระศึกษาเอกสาร และพัฒนาถ้อยแถลง (intervention) โดยในการประชุมครั้งนี้ ประเทศไทยได้กล่าวถ้อยแถลงใน 14 วาระ (จาก 37 วาระ)
- 3) เนื่องจากการประชุม WHA เป็นเวทีการเรียนรู้ ทำให้เห็นกระบวนการทำงานระดับโลก ทางกองการต่างประเทศจึงสนับสนุนให้มีการฝึกอบรม Global Health Diplomacy training/ workshop ให้แก่บุคลากรหน้าใหม่ที่ไม่เคยผ่านเวทีนี้มาก่อน เพื่อเตรียมตัวเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในครั้งนี้ เนื่องจากเวลาจำกัด ทำให้ไม่ได้จัดการอบรมข้างต้น
- 4) ในหลายวาระ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องสุขภาพ แต่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ประเด็นเรื่องปาเลสไตน์ ดังนั้น จึงต้องปรึกษาหารือกับกระทรวงการต่างประเทศ อย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ

● **ความท้าทายจากการประชุม WHA73 และ Resumed WHA**

- 1) ความไม่แน่นอนของกระบวนการจัดประชุม เนื่องจากการประชุมในรูปแบบใหม่
- 2) บุคลากรหน้าใหม่ที่ไม่เคยผ่านเวทีนี้มาก่อน ยังไม่ได้รับการฝึกอบรม Global Health Diplomacy training/ workshop
- 3) ระยะเวลาเตรียมการก่อนเข้าร่วมประชุมค่อนข้างน้อย
- 4) เนื่องจากการประชุมแบบ virtual ทำให้ผู้เข้าร่วมฝ่ายไทยไม่ได้อยู่พร้อมหน้า และปรึกษาหารือกันร่วมกัน เหมือนเวลาไปประชุมที่เจนีวา

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากการเข้าร่วมประชุม

ที่ผ่านมา กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกไม่เคยส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุม WHA เนื่องจากไม่มีวาระที่เกี่ยวข้อง หรือหากมี มักเป็นวาระที่ไม่ใช่วาระสำคัญสามารถให้ผู้แทนไทยจากหน่วยงานอื่นนำเสนอแทนได้ ประกอบกับค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการต่างประเทศ (งบรายจ่ายอื่น) ของกรมมีค่อนข้างจำกัด จึงนำไปใช้ในกิจกรรมที่สำคัญมากกว่า อย่างไรก็ตาม การเข้าร่วมเรียนรู้การประชุม WHA เป็นเรื่องดี ทำให้เข้าใจการทำงานด้านสาธารณสุขและบทบาทของประเทศในเวทีระดับโลกมากขึ้น

*****

กองวิชาการและแผนงาน

15 พ.ย. 63